

Leto II.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za izjemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 2.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 15. januarja 1937

Zadeva kriči, močno kriči...

Tisoč vprašanj je, ki jih tisoč zborovanj rešuje in rešuje, svet pa se čimdalje bolj zapleta v njih neprodirno mrežo.

Treba je končno ven iz besedičenja in modrovanja, ven v realno življenje in ga z realnimi sredstvi, z močnim prijemom prav in brezpogojno rešiti.

Milijoni vpijejo po novi družbi. Treba je zavreči sedanji sistem, zgraditi novega, pravičnega. Imamo načela, imamo smeri in navodila, imamo zdravila. Tako se človeku ob bogastvu vsega tega zdi, kakor da kot katoličan sedi ob polno obloženi mizi, pri polni skledi, samo žlice ni, da bi zajel.

Imamo namreč vse, samo obratnega osebja ne, ki bi ta načela, smeri in navodila zajel in jih ponesel v vsakdanjo borbo življenja. Kako naj bomo tako kos nasprotnim marksistično-revolucionarnim smerem, ki iz svojega bistva same rode surove borbe surovih sistemov, če nimamo zmognih in sposobnih ljudi, da branijo našo pravico in našo borbo.

Mi moramo torej ljudi usposobiti, moramo jih izobraziti, da jih postavimo v propagando, pridemo v napad in tako postanejo zmogni za vodstvo delovnih mas. Nič več ne smemo po starih potih nevednosti in nezmožnosti. Tako se naš človek ne ve braniti, še manj zna napadati in tako stoji v boju pred nasprotnikom, kakor z ledenim curkom polit uslužen kuža.

Mi hočemo stanovsko urejeno družbo, pa se ne vprašamo, kako jo bomo vodili, da bo prav in pametno, ne, kdo jo bo vodil. Se menda prav nič ne zavedamo, da je predpogoj taki ureditvi organizacija stanov in strok in ustvaritev upravnega aparata istih. Treba nam je solidno zgrajenih strokovnih organizacij za vse stanove, da morejo prevzeti žalostno dediščino sedanje družbe in narod v masah popeljati v lepšo bodočnost. Treba nam jih je kmalu, takoj nam jih je treba, da še zadnjih momentov ne zamudimo. Zgraditi jih moramo povsod, ne samo v mestih in industrijskih centrih. Tam na vasi ni zadeva danes nič manj nujna, tam, kjer tudi padajo

križi v znamenje, da se zavrača evangelij ljubezni in vstaja čiščenje sovraštva. Zagrabití moramo za delo takoj in brez odloga zagrabití povsod, da sovraštvo ne razpne svojih jader in v vihuri revolucionarnega gibanja ne pomete s čakajočimi mevžami.

Ni mogoče pričakovati, da bodo življenjske strokovne organizacije same po sebi zrastle, da se bo čut za dobro iz lastne iniciative mas razgibal, nas branil in prešel v napad. Mi sami moramo ta čut razgibati, mi sami borce bojnih organiziranih ustvariti, — hiteti moramo, da preprečimo strašno nesrečo.

Zgodila se bo — ta strašna nesreča —, če ob zadnjih hipih ne pohitimo z vso silo, da nadoknadimo zamujeno.

Nam je treba enostavno usposobiti naše ljudi, preskrbeti strokovničarjev, mladih, agilnih in zmognih. V staro šaro vrzimo kot rešilno bilko sistem mladinskih prosvetnih večerov, drobljenje drobtinic. Ustvarimo socialno šolo, enoletno, polletno, najmanj trimesečno. Tu prekvasimo 30, 40, 60 fantov letno z našo ideologijo, jih uvedimo v našo zgodovino. Razgrnimo pred njimi svojo socialno teorijo, obrazložimo v žarki luči pogubnost nasprotnikovih stremeljenj — brezboštva kapitalizma in marksizma, usposobimo jih za upravne uradnike bodočih organizacij in stanov. — Naj stane, kar hoče. Po našem gledanju je to edina temeljita rešitev, ki pomeni konec caplanja in neverjetne indolence. Bolj kot zadržane in tem podobne šole, bolj kot katerakoli druga izobraževalna in prosvetna institucija je za te čase potrebna prava socialna šola, iz katere naj pridejo zmogni organizatorji našega delovnega naroda. Kdor bo razumel ta klic in bi svojemu narodu mogel dati, kar tu predlagamo, bi mu bil velik dobitnik in bi odvrnil od njega grmado gorja, ki sicer preti, da se nanj razlije.

Stvar je po našem gledanju izredno važna in kliče, močno kliče, da je ne preslišimo zdaj, ko je še čas.

Kdo naj misli na to

»Denar je okrogel« se glasi star slovenski pregovor in takšnega denarja, okroglega in štiroglatega papirja, je v radovljiškem okraju še razmeroma največ, kar se tiče Slovenije. Še mnogo več ga je bilo pred leti, ko je lesna trgovina bila na višku. Takrat so mladi fantiči, komaj šoli odrasli, s tisočaki baharili ob nedeljah po deseti maši pred cerkvami v Gorjah, Bohinjski Bistrici in drugod. Starejši in močnejši so podirali, sekali, žagali, mlajši pa »furali« na žago in kolodvor, služili pa vsi. Danes tega ni več, v žepe, kjer so se takrat stiskali tisočaki, danes zaide komaj kak okrogel kovač.

V jeseniški in belski občini je, hvala Bogu, še vedno dosti delavstva, ki se s ponosom lahko

potrka na žep, češ: Mi imamo pa denar. Seveda so bila leta po vojni, ko ga je bilo tudi to več kakor pa dandanes.

Da je denar nevarna reč, pač ni treba posebej poudarjati, saj je znano, koliko ljudi je že upropastil. Nezmernost, pohlep, skopost, vse te nečedne lastnosti rodi edinole denar, ki sicer tako mirno ždi skrit v denarnici ali nogavici, v resnici pa je zgovoren bolj kot najbolj gostobesedna branjevka.

Vzemimo časopis v roke in berimo: »Pobil ga je do smrti in oropal«, »Pričakal ga je v zasedi, ko se je vračal s sejma, kjer je prodal voli. Umoril ga je in mu pobral denar«, »Žvabil je v gozd vajuca, ki je bil na poti, da plača račun svojega

Nagrada

nabiralcem novih naročnikov za naš list.

Kdor dobi 5 novih naročnikov, ki plačajo list za celo leto naprej, dobi za nagrado naš list celo leto zastoj. — Kdor dobi enakih naročnikov deset, dobi poleg lista še nagrado v znesku 100 D.

*

Tej številki prilagamo položnice in prosimo tiste, ki nam lista niso vrnili in ne plačali, da čimpreje poravnajo naročnino.

Z Jesenic

Iz župnijske kronike.

V letu 1936 je bilo v naši župniji rojenih samo 75 otrok, od teh v bolnici bratovske skladišnice 27, nezakonskih 7, mrtvorojeni 4, v sili krščenji 5.

V večnost se je preselilo v istem času 50 Jeseničanov. Neprevidevni je stopilo pred božjega sodnika 6 in od teh trije vsled nagle smrti, dva pa sta sama žalostno zapustila solzno dolino.

Poročenih je bilo doma in drugje skupno 67 parov, oklicanih 93.

V presveti Evharistiji je obiskal Dobri Pastir srca naših faranov okoli 47.000 krat.

Z mešanimi čustvi bere človek to kroniko. V suhih številkah kriči življenje. Za dober 1 odstotek samo znaša naravni prirastek novih življenj. In ta odstotek izpričuje neizprosno, da se narava umetno zatira, božji zakon gazi. Desetine življenj, ki so ostala v smrti, vpijejo po maščevanju in zasledujejo kakor senca zločina zločina. — Kaj čuda, če ni srečnih družin, složnih zvestih zakonov, zdravih, klenih otrok. Če mladina od slabičev rojena in razvajena sama slabostim podlega. — Upajmo, da bo Dobri Pastir, ki je za naš industrijski kraj po presveti Evharistiji toliko tisočkrat stopil v hrame naših duš, ozdravil po

svoji milosti to našo najbolj odprto rano.

Cerkveno življenje pa med nami sicer, hvala Bogu, ni ravno nepovoljno. — V zadnjih letih lepo prenovljena cerkev in v zadnjem postavljeni orgle bodo — upamo — kmalu plačane. Mnogi so iz srca radi darovali za naše bogoslužje, mnogi nabiranci so neštete ure žrtvovali za nabirke. — Obisk cerkve je ob upoštevanju vseh prilik prav povoljen, lahko tudi rečem razveseljiv. — V bratski medsebojni pomoči morda malokateri kraj more tekmovati z Jesenicami. Poleg podpiranja dobrodelnih organizacij in njihovih naprav, poleg privatne skrbi za naše domače reveže so na Jesenicah v nekaterih radodarnih hišah pravi beraški hospici ali penzionari, kjer se nikomur ne odreče pomoč. Čast tem hišam in jeseniškim sočutnim srcem. Zaradi dobrih del, upamo, nam bo nekoč marsikaj spregledano.

*

Himen. Poročil se je uradnik KID g. Avgust Kuhar z gđ. Pavlo Kopačevo iz Ljubljane. Novoporočencema kliče mo na dolgo skupno življenjsko pot: obilo sreče!

Tovarniški Vestnik je naslov novemu listu, ki ga KID izdaja za svoje delavstvo. Zamisel, ki je list rodila, je gotovo ta: omogočiti podjetju, da na ta način more v vseh pereh vprašanih govoriti vsakemu delavcu neposredno. Prva številka je izšla v velikosti in obsegu našega lista dne 7. januarja. Morda bi bilo prav, če bi v listu imelo tudi delavstvo tehnično izkustveni oddelek, kamor bi lahko napisal ta ali oni marsikaj, kar bi bilo delavcu in podjetju v skupno korist. Mnogo izsledkov je, za katere bi bilo dobro, da bi se jih upoštevalo pa tudi poudarilo, čigava je zasluga zanje. Za pravi napredek ne more biti veselja in ne iskanja za njim, če sicer delavčev izsledek nadrejeni prilasti sebi in se potem napram podjetju s pavovim perjem okrašen šopiri. Taka rubrika bi dala možnost neposrednih stikov z vodstvom tudi v obratnem smislu, t. j. s strani delavstva. — Za izdajatelja lista je odgovoren g. Avg. Kuhar.

Pogajanja za novo kolektivno pogodbo med KID in delavstvom so se pričela, KID je sestavila kot podlago za pogajanja čisto nov osnutek, ki se v marsičem bistveno razlikuje od dosedanje pogodbe. Prvi glasovi iz vrst delavstva so napram temu osnutku zelo neprijazni. Trdijo,

gospodarja in prav te dni smo brali o umoru pismonoše tam pri Št. Ilju, katerega je neznatno človeče ubilo, da se je polastilo nekaj tisočakov. In tako bi lahko nadaljevali brez konca. Hvala Bogu da v jeseniškem okolišju ni slišati o takih grozodejstvih. Namen našega članka pa ni, da bi razmotrivali vzroke takšnih, obžalovanja vrednih dejanj. Omeniti hočemo le, da ima denar še druge nevarnosti na sebi.

Dokazano je namreč, da je papirnati bankovec najnevarnejši bacilonosec. Pomislimo samo, v kolikih rokah je denar bil, preden je postal naša last. Morda ga je okašljaj jetičnik, prinesla v lekarno mati naravnost od bolniške posteljice na davici obolelega otroka itd. Zdravniki trdijo, da se navadna influenza najbolj širi z bacili potom denarja. Otroci pride v prodajalno, za dinar čokolade si želi. Iz dvodinarskega komada dobi še enega nazaj, ta pa je okužen in drugi dan

fantku čokolada niti ne bi dišala več, kajti nevidni bacil na denarju ga je položil na bolniško posteljo.

Kakor povsod, so tudi tu bogataši kolikor toliko izvzeti. Stopijo v banko in tam jim izročijo šop čisto novih bankovcev. Te pa je treba menjati in prav lahko tudi bogatin deli bacile, ko plačuje taksi ali podari natakarku napitnino.

Še bolj nevaren je denar v slučaju epidemije. Vzemimo, da je na Jesenicah izstopil iz vlaka potnik, ki se je pripeljal iz Indije, naravnost iz gnezdišča tropične kuge. Z okuženim denarjem si je kupil jestvin, za njim pride žena delavca, dobi drobiž in med tem tudi bacilonosni denar. Kmalu zbole za njo otroci in še drugi stanovci delavske stanovanjske hiše. Pa še recimo, da denar ni nevaren, nevaren za dušo in telo.

Pa, kdo naj na take stvari misli...

Ali je to potrebno?

Vzemimo katerikoli dnevni časopis v roke, skoraj gotovo je, da se ne bomo mogli izogniti naslovom kot n. pr.: »Položaj v Evropi, oziroma evropski položaj je bolj resen kot kdajkoli prej«, ali »Evropa se hitrih korakov bliža novi vojni« i. t. d. Potem imamo tu več ali manj fantastične spise, v katerih se na široko razpravlja, kakšna bo bodoča vojna, n. pr.: Ko zopet pride do vojne, ali, armada bodočega spopada, ali, kako bo s plinsko vojno i. t. d.

Mar je tako nujno potrebno, da se takšne novice dnevno objavljajo ter servirajo bralcem kot senzacija? Ali nihče ne pomisli na one stotisočere matere, žene, sestre, ki so izgubile svoje najdražje v zadnji vojni? Mar se ne zavedajo

duševnih muk, ki jih s takim pisanjem vedno znova povzročajo tem najnesrečnejšim na svetu?

Vzemimo slučaj matere, katere mož je padel v svetovni vojni. Njen sin, takrat še v zibelki, je dorasel v postavnega fanta. Mar mora ta mati vsak dan biti opominjana, da ji bodo sina ravno tako odtrgali od nje, kakor so pred dvajsetimi leti moža?

Prav nič drugače ni zanjo ob branju takih vesti kot za onega siromaka, kateremu so še živemu pomerili mrtvaško rakev. In celo onemu, ki nima tragičnih spominov na pretekla vojna leta, mora sčasoma presedati takšno pisanje.

Zato pa naj bo temu že enkrat konec. Vojna, če je tako odločeno, bo tudi brez tega prišla.

Razpadajoče svetišče obnovimo!

(K prazniku sv. Družine)

Ako pogledamo po naši domovini, vidimo, da so v marsikateri družini pozabili na Boga in na pokorščino, ki je temelj sreče in blagostanja naših družin. Koliko naše mladine je zaradi nepokorščine do staršev propadlo telesno in duševno. Zakaj se mladi fantje odtujujejo svojim staršem, družini, domu in cerkvi? Zakaj premnogokrat nastane sredi tihe noči v mirni slovenski vasi strašno vpitje, kletev, pretep in pokolj? Zakaj domači sin kot mladi gospodar grdo ravna s svojimi roditelji kot prevžitkarji? Slaba družba pokvari naše fante, in če pogledamo bolj globoko, nam je lahko spoznati, da slaba, pokvarjena družba prihaja iz pokvarjene družine.

Naši domovi pogosto niso več, kar so bili — domače svetišče. Naš dom ni več torišče družine, ker manjka skupnosti, sloge in edinosti. Pogreša se občestvo ljubezni, družinski člani si med seboj niso iskreno vdani, se ne ljubijo resnično, ampak so si dobri drug drugemu več ali manj iz preračunjenosti, zaradi lažjega obstanka. Pogreša se občestvo imetja, dela, kulture.

Tega in še mnogo drugega ni po naših domovih ali vsaj premalo. Sodobne razmere so nas prevzele, nezadovoljni smo s tem, kar je v resnici dobro. Moderni napredek, ki je dober sam na sebi, se nam je izmaličil. Postal nam je naš laži-bog. Računali smo s časom, samo z zunanostjo, pozabili smo na duševne like... in zato je razdrta povezanost doma z družinskimi člani, ker živimo mehanično, odtujeno od pravih virov življenja.

Tak tok življenja moramo zaježiti. Družine na božjih temeljih prenoviti. Pojdimo v tih Nazaret, po zgledu sv. Družine preurediti naše družinsko življenje!

Naša doba je prevzeta materialističnega duha in ta duh se je že pritihtopil v naše družine. Iz preračunjenosti teže doraščajoči člani družine za hitrim zaslužkom, za samostojnostjo, vse brez nadzorstva staršev. Nič sveta, nič ukazov ne trpe od nikogar, o vsem hoče ne samo fant, tudi dekle sama odločati, kar pa navadno ni dobro in se pri tem često zmoti. Mlad človek se hitro zmoti, dober nasvet je pa velik prijatelj. Zato ne delaj nikdar čisto po svoji trmi, ampak dober svetovalec ti bodi oče in mati, dober prijatelj dober duhovnik, nadvse pa božji Učenik in njegova sveta Mati.

Današnji čas temu ni naklonjen. Novodobni duh bi rad vero izrinil iz družine — in koliko jih je, ki danes tako stremljenje podpirajo, ki hočejo preglodati temelje, osnovne celice družine same! »Kako ste neumni«, besedičijo bogopozabneži nasproti poštenim krščanskim roditeljem s številno družino, »saj ne razumete življenja in ga ne znate uživati!« Namesto da bi mislili na čast, da smejo sodelovati pri stvarjenju novega bitja, pa preprečujejo božje namene. Kolika odgovornost pred Bogom in človeško družbo! Uničuje se družina, razdira se družba. — Nič ne pomislijo, kam stopajo, ko ustanavljajo novo družino. Kakor se danes vse življenje z blazno hitrico vrti, tako se tudi ob tako važnem mej-

niku ne ustavi — potem pa seveda takoj razporoka, zopet nova nekrščanska poroka, svetost vezi pogažena itd. — brez misli prej, brez misli potem — ker niso sklenili zakona na temelju vere, ampak same formalnosti.

Kam zaide družinsko življenje brez vere, pa imamo najbolj drastičen dokaz v Rusiji. Znano je, da je boljševizem zaradi svojega materialističnega svetovnega naziranja z vsega početka drugače pojmoval zakon in družino, kakor pa krščanstvo. Večkrat se navaja stavek, izgovorjen na komunističnem kongresu l. 1924: »Toliko časa ne bo mogoča nobena komunistična revolucija, dokler bo obstajala družina in družinski čut... Družina je meščanska iznajdba; iznašla jo je Cerkev... Družino je treba uničiti.« Iz takšnega duha je izšla, kakor je samo po sebi umevno, tudi zakonodaja, ki je skozi in skozi nasprotna krščanskemu pojmovanju zakona. Že 31. decembra 1917 je postava o zakonu, družini in skrbstvu odvzela vsako vrednost cerkvene poroke za državno in javno področje. Nikoli ni bilo dovolj zasmehovanja, pozneje pa tudi prisilnih sredstev in kazni za tiste, ki bi se hoteli cerkveno poročiti. Ostala je le še civilna poroka in še celo tej so sovjeti vzeli sleherni globlji pomen, niti je niso združili s kako svečanostjo, da bi tem bolj podčrtali, kako malo pomembna, zgolj formalna je za nje zakonska vez. Tudi ločitev zakona je gola formalnost. Razporoka celo mnogo lažja kot zakon. V »Pravdi« z dne 7. junija l. 1935, pišeta humorista Ilf in Petrov: »Pri nas poročiti se je lahka stvar, še mnogo bolj enostavna je pa razporoka. Da govorimo po pravici, mnogo lažja je razporoka, kakor pa izpolniti prijavnico, dobiti dober nasvet ali kupiti na deželi petrolej.« Lažja tudi zaradi tega, ker je za sklenitev zakona treba dveh oseb, za ločitev pa zadostuje ena.

Če bi pogledali na stališče klijočega življenja, bi se nam pa boljševiški pojmovanje zakona pokazalo v najstrašnejši luči: v enem samem letu je en sam zdravnik v Moskvi uničil 12.000 človeških življenj (izjava guvernice dr. Edith Summershill na protiboljševiškem kongresu v Londonu decembra 1925). Res, prav posebna boljševiška pridobitev!

In otroci? »Podpisani se odpovem svojim staršem« — je posebna rubrika, ki so jo sovjetski listi uvedli od l. 1930. dalje, in kamor se vsak komsomolec in komsomolka vpiše, ako hoče priti naprej. Boljševizem je vzel otroku dom in starše! — Starše naj nadomesti država! Mladina je organizirana v »Komsomolu« (komunističski sozuz molodjiji), kar bi pomenilo slovensko: Komunistična zveza mladine. Gospa Zinovjeva pravi: »Ljubezen do staršev je redno škodljiva.« Lunačarski, ruski minister prosvete, pa celo: »Proč z ljubeznijo do bližnjega. Mi potrebujemo sovraštva.« (sic!)

In posledice? Med mladino je razvito zločinstvo, celo med 8 do 12 letniki! Njihova najboljša

vzgojevališča so taka-le: otroci so vso zimo brez čevljev, na vsaki postelji po 3, v nepopisni umazaniji, večinoma bolni, brez otroškega veselja in rdečice. Komunist Harkov opisuje tako zavetišče: »Temne, umazane sobe, v eni 48 gojencev po blazinah brez zglavja; na 41 otrok: 6 skled, 14 žlic, vsi so bos, polnagi... Poleg tega nemoralna okolica, družba zločincev itd.« To je komunistična vzgoja; to so komunistična nebesa. Bistvena zahteva vse komunistične vzgoje pa je: **boj proti avtoriteti, boj proti veri.**

Boljševizem je čez Rusijo vrgel strašno senco, pred katero se mora zgroziti vsak kulturni človek. — Zadnje čase, se zdi, se celo sovjetski mogotci sami začeli bati žetve, ki so jo sejali. Razpad družine, silna nemoralnost, ki jo dejansko mnogoženstvo in mnogomoštvo povzroča v družbi, milijoni zapuščenih otrok, ki doraščajo na cesti in v zločinu, moralno in telesno opešana mladina, ki se predčasno spolno izživlja in podlega najnižjim nagonom ter postaja nezmožna večjega idealizma — vse to navdaja rdeče diktatorje vendarle s skrbjo, ker uvidevajo, da se bo po tej poti v doglednem času njihov režim notranje zrušil sam v sebi. Zato poskušajo sedaj nekoliko popravljati »čisti marksizem« in mu dolivati vode tudi v pogledu družinskega življenja. Znak za umik je dal sam Stalin. Posebne zakonske določbe bodo razporoko ovirale. V javnost je vrglo časopisje čisto novo parolo: Družine z moralno in telesno zdravimi otroci — to je boljševiški ideal! Le od kod so vzeli to modrost! Pod silo razmer so res marsikaj izpremenili, toda po dosedanjih skušnjah z boljševiki ne smemo biti optimisti in ne kratkovidni: besede o taktiki, ki se menja, in o cilju, ki ostane, so jasne.

Nam se pa ni treba spreminjati. Vemo, kje je naš vzor: iz močvirja boljševiškega pojmovanja družine — iz teme novodobnega duha brezbriznosti in materializma — se naš pogled dviga k soncu, ki nam sveti iz nazareške hišice. Na trdne temelje, ki nas jih uči vera in Cerkev glede družinskega življenja, hočemo postaviti svoje družine, svoje svetišče. Naj si drugi umišljajo, kar hočejo, kaj bi bilo bolje, za nas je merodajna postava Gospodova. Brez oklevanja se bomo pridružili Jozvetu, ki je tako lepo poučil zbrane Izraelce v Sihemu: »Bojte se Gospoda in mu služite z popolnim in zvestim srcem. Ako se vam hudo zdi služiti Gospodu, si danes po svoji volji izberite, komu hočete služiti: ali bogovom, katerim so vaši očetje v Mezopotamiji služili, ali pa bogovom Amorejcev, v katerih deželi prebivate. Jaz in moja hiša bomo služili Gospodu« (Joz. 24, 15).

Gospod bo v naših domovih in naših družinah, ki jih val časa skuša razbiti, in jih bo posvetil v svetišča tihe sreče in ljubezni: K temeljem božjim se vrnimo, da v vsej polnosti in v vsem bogastvu družino, razpadajoče svetišče obnovimo.

da bi po njej delavstvo trpelo ogromno škodo, če bi bila sprejeta tako, kakor je zasnovana. Mišlimo, da bi bilo krivično, če bi delavstvo pri sedanji konjunkturi in prosperiteti podjetja bilo kakorkoli prikrajšano. Če so plače res nesorazmerno urejene, naj se jih pravično uredi, a celotni mezdni znesek naj ostane nedotaknjen. Svoja zastopstva k pogajanjem s KID so priglasili: krščansko socialistična JSZ, marksistična SMRJ, nacionalna NSZ in stanovska ZZD. Poleg teh je bil na pogajanja povabljen in se jih udeležuje tudi banški svetnik g. Arnež Peter. Upamo, da bo delavstvo trenutna pogajanja v obrambo lastnih interesov vodilo s tenkim čutom za obstoječi položaj in tako delavstvo obvarovalo nepovoljne, neustrezajoče kolektivne pogodbe.

Za strokovno gibanje je gotovo zanimiva vest, da je 7. t. m. zborovanje 70 duhovnikov, duševnih vodij fantovskih odsekov, soglasno ugotovilo, da JSZ ne mara njihovega sodelovanja in se obenem soglasno sklenilo, da bodo po preteku gotovega termina — če se v tem času ta zadeva ne spremeni — vsi podprli Zvezo združenih delavcev, ki jih k sodelovanju vabi.

S Koroške Bele

Sprejemanje novih zakonov je pri nas kar nekam zastalo. Ko so sprejeli na Jesenicah novi zakon o minimalnih mezdah, so to takoj napravili tudi pri nas. Zakon o osebni svobodi, ki je bil na Jesenicah tudi predložen, pri nas še ni prišel v obravnavo. Vzrok bo najbrže v tem, ker bi radi naši občinski očetje spravili v občinske uradne prostore tudi kuhinjo in stanovanje občinskega delovodje, kamor odslej ne bo po uradnih urah nikomur dovoljen vstop. Izgleda, da bo nadzorstvo nad izvajanjem tega predloga prevzel naš pravni referent na občini, ki ne razloči od —.

Revizijsko poročilo, ki je bilo prebrano na zadnji seji, je na živce nekaterih tako slabo vplivalo, da že ves mesec tuhtajo, kako bi ga mogoče dobiti v roke kdo, ki ni član sedanje občinske uprave. Kakor izgleda, so morali vsi, ki so slišali o njem kakšno besedico, položiti prisego, da bodo o njem molčali do groba. So pa notri zanimive stvari, ki so povzročile, da je eden izmed odbornikov vprašal gospoda župana po prebranjem poročila takole: Ali namerava gospod župan izterjati to

Naša cerkvena glasba, pereče vprašanje

V kulturnem dogajanju naše dobe, ki skuša v vsakem oziru dvigniti nivo posameznih kulturnih panog, zavzema brezdvomno eno glavnih mest umetnost. K vrsti umetnosti, ki daje v zvezi z drugimi vrstami le-tej življenjsko silo, moramo na prvem mestu navesti glasbeno umetnost.

Ker je naš list namenjen predvsem delu za ocenjevanje in izboljševanje vsega, kar spada pod okrilje kulture, ne smemo prezreti stvari, ki v vsej svoji zagrešeni in nezdravi pojavi kviri splošen krepki razvoj našega kraja. Ker nam je pri sreči vsak kulturni podvig na Jesenicah,

nam je tem bolj žal, da se zadnji čas glasbeno življenje, ki se je dolga desetletja sem nahajalo na zavidni višini, ruši, in to pred vsem cerkveno glasbeno življenje.

Nočemo biti neobjektivni in s tem delati krivico temu ali drugemu, ampak hočemo na tem mestu samo povedati, kaj je napačno, kaj bi bilo koristno, česa želimo in kaj zahtevamo.

Zgradili smo v preteklih letih prostorno in lepo cerkev in nedavno doživeli srečo, da nam je mojster vanjo postavil orgle, ki živo govore, da so postavljene na podlagi nesebično darova-

takso (govor je o gradbenih taksah) tudi od g. Perkota Venceslava, hišnega posestnika na Javorniku št. 102, kljub temu, da je nekdo v nekem volilnem letaku napisal, da je banski strokovnjak pohvalil od Perkota napravljeno ograjo kot zgledno narejeno? Ali je to v resnici izjavil in pred kom, ko vendar ni bilo dovolj nje zanj nikdar izdano ne od njega ne od občine? — Odgovora ni bilo in ga najbrže tudi ne bo. Prav tako tudi ni bilo odgovora na četrto vprašanje: Ali bo popravil krivico g. Smoleju, po domače Erjavčku, ki je moral za malenkosten ogled pod prejšnjo občinsko upravo plačati 200 Din zato, ker je bil v tožbi z nekim socialistom, sicer bi se mu ta taksa znižala? — Tudi to vprašanje je ostalo glas vpijočega v pušcavi. Pač pa se je vršila daljša debata o tem, kako je mogel eden izmed naših odbornikov, ki je ta vprašanja prebral, dobiti v roke prepis reviz. poročila. Sklenjeno je bilo, da naj se o tem izvrši preiskava. Na zadnji občinski seji pa se je sam g. župan opravičil, ker ni v tej zadevi napravil še nobenega koraka. Stvar bo treba pospešiti. Baje je bilo tudi sklenjeno, da bodo napravili križ nad revizijskim poročilom. Mor-da zato, ker se nekemu članu večine zdi pristansko. Kaj bo napravila banska uprava? Na zadnji obč. seji so bili na dnevnem redu gg.: župnik, šolski upravitelj in kaplan. Skupini obtožencev so končno primaknili še g. občinskega delovodjo. Gorje jim, grešnikom! Gospod župnik je zagrešil grozen delikt, ko je zahteval zadoščenje od g. dr. Štempiharja za navedbe v njegovem pismu občini Koroški Beli. Po njihovem načelu: Mi lahko napadamo, braniti se ne sme nihče — so izrekli najostrejšo sodbo nad onim, ki je izdal vsebino tega pisma g. župniku, ki je od g. dr. Štempiharja zahteval zadoščenje. Vsem pametnim navzočim pa se še vedno zdi, da je tista bomba zletela mimo cilja. G. šol. upravitelja so napadali, ker se je predrznil odkrito izjaviti svoje mnenje, da se nič kaj ne navdušuje za roditeljske sestanke, kakor so se dosedaj vršili. Da se v bodoče ne bodo nič drugače, nam jamči izjava enega izmed občinskih odbornikov. G. kaplana so napadali zaradi prošnje za izplačilo katehetskih ur, v kateri je navedel previsoko število ur na podlagi napačnih informacij, a jo takoj, ko je dobil prave informacije, preklcal in

nega denarja. Ne moremo reči, da so pri nas ljudje nezavedni, tudi ne, da nimajo smisla za umetnost. Zato se nam zdi potrebno, da izpregovorimo v imenu vseh tistih, ki jim je do tega, da se povrne cerkvena glasba v pravi tir in dobi s tem na eni strani pravo vrednost, na drugi strani pa, da se obnovi veljava, ki jo je jeseniški cerkveni kor užival pri nas in drugod.

Naša sodba je, kadar poslušamo petje in orgljanje v naši cerkvi, da je vodstvo cerkvenega petja na Jesenicah v neveselih rokah. Za tak posel je treba človeka, ki je poleg naravne glasbene darovitosti in splošne glasbene izobrazbe kar najtemeljiteje podkovan in vpeijan v cerkveno glasbo.

Kakor se je posvetna glasba preko klasicizma, romantizma, novega romantizma in impresionizma razvila v najmodernejši smeri, tako tudi cerkvena glasba preko korala, madrigalizma in cecilijanstva išče novih potov, v katerih ima najširše polje za udejstvovanje. In če smo na jeseniških odrih slišali več stvari nove dobe vsaj v operetah, bi smeli opravičeno pričakovati, da slišimo — če hočemo biti napredni v vsem — vsaj nekaj malega od sodobne cerkvene glasbene literature, ki pri nas Slovencih ni majhna.

Godi se pa baš obratno. Kratko: Siromašen zbor, v kolikor še životari, je brez smiselnih vaj postal senca onega nekdanjega zbora, ki je v radovljiškem okraju prednjačil pred drugimi zbori. Orgle, ki vpijejo po človeku, da bi iz njih

mojstrske izdelave znal privabiti vse one čudovite glasove, ki so vanje položeni, ob šolskem načinu sviranja zgubljajo vso veljavo in lepoto.

Petje, zlasti cerkveno, potrebuje skrbnosti, nege in solidne priprave, česar pri nas ni opaziti. V tem petju ne opazimo nikake izdelanosti, ni sledu o prednašanju, brez dinamike. Glasovi so nesorazmerni: poleg ostarelega glasu slišiš šolski glas, distonacijo in skrajno neenotnost v izvajanju. Zbor, ki bi v teh razmerah moral šteti 60 članov, je tako razcepljen, da ga komaj še moremo zbor imenovati.

Jeseniški cerkveni pevski zbor je treba dvigniti zopet na staro višino, treba ga je še izboljšati. Mi prav dobro vemo, da je s pevci povsod križ, da je zlasti v sedanjih časih treba pevodju srečne organizacijske roke in mnogo potrpljenja z nešteti kapricami. Vemo, da ne gre porast in propadanje zborov samo na račun pevodij, ampak da je treba tu skupnega vzajemnega dela vseh činiteljev, toda naše skromno mnenje je tudi, da bi mogel biti na Jesenicah kos svoji nalogi le pevodnja konservatorist ali pa vsaj izredno zmožen absolvent cecilijanske orglarske šole. V kraju, kjer se goji toliko glasbe kot pri nas, je to nujen postulat. Vsaka drugačna ureditev, kakor je to sedaj, je celokupnemu glasbenemu življenju na Jesenicah v veliko škodo.

Skušali smo biti v tem članku objektivni in pravični, kar mogoče brez osebne note, pisanem le z edino željo, da bi se le-to pereče vprašanje čim preje prav rešilo.

Jeseniški delavec skozi Nemčijo

(Konec)

Vpogled na efekt ekskurzije.

Delavske dobrine:

a) Higijenske naprave po tovarnah: Vsak obrat ima lastno kopalnico in prhe, lastno obednico, ki je sama čistota. Radio razveseljuje odmoro. Delavnice brez nepotrebnih navlak. Sesalci prahu. Zračna kurjava.

b) Okoliš tovarn je urejen z nasadi, da se delavec počuti v tovarni domače.

c) Delavstvo dobiva kavo.

č) Delavska stanovanja. Vsa nova stanovanja so trisobna v lepih kolonijških hišicah z lastnimi vhodi, lastnimi kopalnicami in zelenjadnim vrtičem pred svojim stanovanjem. Asfaltirane ceste vežejo kolonijo s tovarno. Delavski dom je res prijazno ognjišče družine. Še celo starejša stanovanja so zelo udobna in obstojajo iz dveh sob. Dve stranki imata po eno kopalnico. Nemčija skrbi za svoje delavstvo. Podjetnik ve, da zadovoljen delavec doprinaša k uspehu tovarne. Vsaka kolonija ima še veliko kopalnico in pralnico.

d) Veliki sportni prostori za nogomet, lahko atletiko in tenis. Tu se vzgaja nemška mladina. Na teh prostorih se goji moč in disciplina nemške mladine.

e) Zabavišča, igrišča, kino. Urejeno vse lepo, da ne manjka delovnemu ljudstvu nobene stvari.

f) Konzumi tovarne skrbe za vsa živila in obleko.

g) Preskrba brezposelnih. Nadurno delo se sme vršiti le, če ni v okolici brezposelnih. Brezposelni dobivajo podpore.

h) Preskrba invalidov in starih delavcev. Nudi se jim prilika do življenja z izdelovanjem del, ki so jim primerna.

Delovne razmere:

a) Red v tovarni. Disciplin, ki ji mora biti pokoren delavec in podjetnik. Politični vodja je faktor in urejuje pravično. Delavec je na svo-

jem mestu, dokler ni izvršena njegova naloga. Točno so predpisani odmori. Nikjer nepotrebne prerekanja. Delovodje vodijo delo v prijaznem tonu, vendar pa zelo odločno.

b) Možnost zaslužka. Urne mezde od 0.75 do 1.80 RM. Vse delo v akordu od kosa v delavnicah, drugo od produkcije. Delavci so specializirani vsak za svoje delo. Praksa je dolgoletna in meri k čim večji produkciji, od katere pa ima korist poleg podjetnika tudi delavec, ker mu je iz dolgoletne prakse omogočen čim večji efekt dela.

c) Med delodajalcem in delavcem sporazum.

č) Olajšanje delovne izčrpanosti potom modernizacije. V valjavnicah n. pr. nobenega trpljenja.

d) Priučitev. Vzorno urejene delavske vajenske šole. Vajenci prejema plačo, ki je v breme režije. Vajenska doba se deli: prvi dve leti teoretični pouk, dve leti praktični pouk v vajenski delavnici, 2 leti pa praksa v obratni delavnici, šele nato specializacija za stroko, v kateri bo njegovo delo. Vsak vajenec mora letno polagati izpite vse do položitve mojstrskega izpita. V šoli mora predelati vse panoge, ne samo ene. Tako mora predelati ključavničarsko, mehanično, električno stroko itd. Ta način izobrazbe vajencev omogoča plodno delo pri strojih ali poslu, v katerem je zaposlen. Na ta način se preprečujejo motnje in zastajanja. V preizkuševalnicah, ki jih imajo tovarne, polagajo vajenci izpite. Pametna je izbira službe. Kdor ne more n. pr. napredovati v svoji delavnici, si more poiskati službo v kaki drugi tovarni. Izstop se mu pa dovoli le, če se dotični delavec izkaže, da bo dobil v novi službi boljše mesto kakor ga je imel doslej.

e) Dopusti. Vsak vajenec ima prvo leto 8 dni dopusta, nato se mu ta dopust letno znižuje do pomočniške dobe. Kot pomočnik dobi po prvem letu zaposlitve 3 dni dopusta, ki se stopnjuje vsakih pet let za 3 dni do skupno 16 ozir. 18 dni.

Tehnična pridobitev v moji stroki. Dasi nam niso pokazali specialnih delavnic, sem vendar videl ogromni napredek nemške industrije. Kolikor mogoče so stroji specializirani za posamezne vrste dela in tudi avtomatizirani. Dovolil bi si predložiti nekaj izboljšanj v moji stroki:

1. **Stružnica za transmisijske osovine.** Pri nas je potrebno predobstruženje, nato končno struženje, nazadnje poliranje. V Nemčiji pa sem videl stružnico, ki potom glave z vložnimi noži, nastavki in vodilnimi koluti vse gornje delo nenkrat opravlja. Ta stružnica izgotavlja 1 meter dolžine v 30 minutah.

2. **Rezkalni stroj za zagodne utore (Keilnuten).** Za to bi mi priredili pri nas na obstoječem rezkalnem stroju posebno pripravo, ki bi avtomatično rezala utore ter bi ta stroj lahko služeval delavec poleg drugega stroja ter tako prihranil vrtnanje na vrtnem stroju, kakor delamo utore sedaj. Načrt za to bi lahko predložil.

3. **Izrezkanje kaliber na valjih težke proge žične valjarne.** Do sedaj jih izsekavamo. Naporno sekanje enega valja 5 delovne dni. Izdela se

lahko na našem rezkalnem stroju posebna priprava, ki bi prihranila izsekavanje in tudi skrajšala čas. Načrt morem predložiti.

4. **Izrezkanje in izpoliranje valjčnih ležajev na rezkalnem stroju.** Izvedla bi se glava z noži, ki bi opravila struženje in prihranila piljenje. (Morem napraviti tudi načrt.)

5. **Tekalna kolesa žerjavov z obrabljenimi robovi.** Prihranek novih koles. Izranžiranim kolesom se navarijo novi robovi, ki se potem prestružijo. Seveda mora biti varenje točno po za to predpisani tabeli, kakor z za to določenimi elektrodi in jakostjo toka. Poleg prihranka na materialu (vlihanje, železo) bi prihranek znašal: varenje 9 delovnih ur in struženje 8 ur proti dosedanemu postopku: predstruženje, odstruženje nalivkov, vrtnanje itd. doslej od 56 do 64 ur.

6. **Ureditve delavnice sem omenil že pri tovarni v Dortmundu.**

H koncu se moram zahvaliti za potovanje podpisanega na ekskurzijo, na kateri sem videl moderni ustroj velike nemške industrije ter beležim

SREČNO.

Sreča — često blizu je

Znana je zgodba o mladeniču, ki je iskal srečo. Šel je k modrijanu ter ga zaprosil, naj mu pove, kje bi našel srečo. Modrijan mu odgovori: »Pojdi in poišči srečnega in zadovoljnega človeka in ga poprosi za srajco, pa boš našel srečo.«

Mladenič se napoti po svetu. Med kralji in cesarji, med bogatini in reveži je iskal srečnega človeka, pa ga ni našel. Slednjič zaide v gozd, pa mu zadoni nasproti veselo prepevanje. Sledil je glasu, prišel do drvarja, ki je sekal drva. »Vi ste gotovo srečni?« ga vpraša mladenič. »Srečen pa, srečen«, mu odvrne drvar. »Zdrav sem, hvala Bogu, dela imam za potrebo, več pa ne rabim.« »Ali bi mi dali svojo srajco?« ga poprosi mladenič. »Prav rad bi vam ustregel, a žal, nimam srajce«, odvrne smejoč se drvar in veselo nadaljuje svoje delo.

Mladeniču so se odprle oči. Razumel je, da sreča ni odvisna od bogastva, temveč od notranje zadovoljnosti.

Tudi danes ljudje streme po sreči in zadovoljstvu, le s to razliko, da je ne iščejo v sebi, temveč drugod. Ker pa do prave sreče ne morejo priti, postanejo nezadovoljni in vidijo povsod ovire, ki bi jih dovedle do nje.

Nezadovoljnež pa kmalu okuži vso svojo okolico, da postane nezadovoljna in nesrečna. Takim ljudem ni nič prav. Povsod vidijo le krivice, nasilja, nepoštenost; nobena vlada jim ni všeč, občinski odbor ne dela prav, Cerkev je odpovedala, ker noče preprečiti vojne itd. itd.

Prav dobro vemo, da vlada danes na svetu krivičen družabni red, da bi to in ono moralo biti drugače. Na tem svetu pač nikoli ne bomo dosegli, da bi bili vsi ljudje zadovoljni, pa naj bi bile še tako dobre vlade na površju in naj bi nam tudi vse tako teklo, kakor bi sami hoteli.

Ljudje, ki vidijo pravo srečo le v uživanju zemeljskih dobrin, ne bodo nikoli srečni, ker ne bodo s tem zadovoljni, kar imajo, temveč bodo hrepeneli po še večjem bogastvu.

Glavni urednik »Slovenca« dr. Ivan Ahčin je na božičnem zborovanju Slomškove družbe dejal med drugim: »Dokler ima delavec 800 Din plače

na mesec (kar nikakor ni idealno in se moramo boriti za zboljšanje delavskih plač), redi ženo in otroke, ko pa dobi 2000 Din, že ne more več imeti otrok, ker premalo zasluži, ko pa doseže 5000 Din na mesec, se loči od žene, ker je ne more več vzdrževati.«

In res! Kdo se predvsem danes varuje otrok? Ne tisti, ki jih res težko vzdržuje, temveč tisti, ki ima mastno plačo.

Kdor hoče biti res zadovoljen in srečen, ta naj v prvi vrsti uredi svoje razmerje z Bogom. Najsrečnejši so še oni (akoravno morda žive v bedi in pomanjkanju), ki imajo čisto vest. Ne obračajmo preveč oči na zemeljske dobrine, ki same nikoli ne morejo človeka popolnoma osrečiti, temveč obrnimo svoje oči k Njemu, ki se je rodil v največji revščini.

Ni rečeno, da naj vse zemeljske dobrine od sebe vržemo, nikakor ne. Saj je Bog zemljo ustvaril in jo dal človeku v uporabo. V sv. pismu stare zaveze beremo, da je bil Abraham bogat človek in vendar Bogu dopadljiv, ker njegovo srce ni viselo na tem bogastvu. Tudi Job je bil bogat. In Bog ga je preizkusil. Job je to preizkušnjo dobro prestal. Ko mu je bilo že vse odvzeto in je sam sedel na gnoju ves gobav, je še rekel: »Bog je dal, Bog je vzel, slava mu in čast!« Marsikdo na njegovem mestu bi rekel: »Bog je dal, hudič je vzel.«

Jezusa je nekoč vprašal mladenič, kaj naj stori, da pride v nebeško kraljestvo. Jezus mu odvrne: »Spolnuj zapovedi!« »Jih že izpolnjujem od svoje mladosti.« Takrat ga Jezus milo pogleda in mu reče: »Ako hočeš biti popolen, prodaj vse, kar imaš, in pojdi za menoj.« Takrat pa se mladenič žalostno obrne od Jezusa. »In oni je bil bogat«, še pristavi sv. pismo. Njegovo srce je preveč viselo na zemeljskih dobrinah, da se ni mogel odtrgati od njih.

Boljšega družabnega reda mi ne bomo ustvarili, dokler prej ne preuredimo našega zasebnega in javnega življenja na božjih temeljih. Krščanska miselnost mora zajeti vse naše zasebno in javno življenje in iz nje bo prišel tudi boljši družabni red, ker še vedno velja:

»Iščite najprej božje kraljestvo in vse drugo vam bo navrženo.«

Sreča, ta cilj vseh živih bitij, je torej tako blizu, da je treba samo stegniti roko, pa si jo lahko utrgaš.

predložil novo prošnjo. Zahtevali so nadalje, naj pride k zaslišanju, kar pa ta upornik ni hotel storiti, temveč jim je sporočil, da to sploh ne spada pod njihovo kompetenco, da pa se bo z veseljem odzval vabilu k preiskavi vsakemu zakonitemu in pristojnemu predstojniku. G. delovodjo so vzeli v roke, ker je nekajkrat sprejel g. kaplana po uradnih urah. Gospodje naj gledajo sedaj samo na to, kaj se zgodi za časa njihovega vladanja, kaj se je zgodilo pred tem, pa njih absolutno nič ne briga. Če pa se gospod delovodja usoja govoriti v kuhinji tudi izven uradnih ur, pa je to še vedno dovoljeno, dokler ne bodo naši občinski očetje sprejeli novega zakona o osebnih svobodi, ki bo dovoljeval njihovim pristašem vse, nasprotnikom pa za večne čase zaprl usta. Seveda so tudi pri obravnavanju teh točk letele kroglice na gotove osebe, a zopet mimo cilja. G. kaplana Duhovnika n. pr. še nihče ni zaslišal, kako je on prišel do revizijskega poročila.

Iz Mojstrane

Pri našem občinskem odboru je nastala mala sprememba. Pojavilo se je v odboru sovraštvo in zaradi tega je okrajno načelstvo razrešilo odbornika Janeza Hlebano. Na njegovo mesto je prišel Tone Kovač kot naslednik z večinske liste. — Pri našem občinskem odboru bi najrajši odločevalo ženske, ktere imajo mnogo opraviti in govoriti po raznih sklepih. Na odbornike prihajajo tudi razna anonimna pisma, na ktere pa seveda prejemaniki prav nič ne reagirajo in delajo v odboru po svoji razsodnosti v korist občine.

Tudi pri nas smo imeli božičnico za revne šolske otroke. Učiteljstvo je nabralo precej denarja in blaga pri raznih trgovcih in tovarnah. Med drugimi je podaril v ta namen gđc. Minci Rabičevi notranji minister dr. Korošec 1000 dinarjev. Vendar pa je nastalo zaradi razdeljevanja mnogo govorjenja in kritike, češ, zakaj ta ali oni ni nič prejel, ali zakaj tako malo. Mi se ne vmešavamo v to zadevo, pač pa upamo, da je učiteljstvo po svoji uvidevnosti razdelilo darila res kar najbolj potrebnim. K temu bi le pripomnili, naj se v bodoče povabi k božičnici samo one otroke, ki bodo obdarovani, ne drugih, da se vračajo potem praznih rok, z jokom na ustnicah domov. Otroci ne razumejo, kdo je in kdo ni potreben.

Prispevajte

v naš tiskovni sklad!

Prosveta

»Gobavega viteza« bo uprizoril »Aljaž« na odru Krekovega prosv. društva v nedeljo, dne 17. januarja, ob 20. uri. Igralsko osobje je posrečeno izbrano in delo marljivo študira ter se nadejamo, da bo lepo romantično igro podalo tako, da bo tudi publika zajela iz nje mnogo čistega duhov. doživetja.

»Danes homo tičil«, igra na Silvestrovo na odru Krekovega doma in sploh silvestrovanje na njem ni bilo primereno naštudirano. Bilo je vse skupaj slabo podano, mnogo preslabo. — Želimo, da bi se igralci vendar že oddahnili od prekomernega dopusta, opustili razne nepotrebne izgovore in resno poprijeli pri dramatik. Krekovega prosv. društva brez dobrega odra si enostavno ni mogoče misliti. Preveč smo na to navajeni, da smo tudi v tem oziru bili drugim kažipot. — Tudi tisti izgovori na kino ne drže. Mi vemo, da je drami dvorana in oder za vsako naštudirano delo vedno na razpolago. Torej nazaj k delu in k novemu napredku!

V slogi je moč

Zadnjič smo obljubili, da bomo v tej številki pisali o gradbeni akciji zadruga »Družina in dom« za vse one, ki bi pri delavski stavbeni koloniji, o kateri smo zadnjič pisali, ne mogli priti v poštev, ker ali niso tovarniški delavci ali pa ker nimajo prihranjenega še potrebnega zneska, da bi se mogli priključiti graditeljem omenjene kolonije.

Navedli smo geslo tega članka »V slogi je moč« za ta sestavek, ker hočemo pokazati pot do lastnega doma vsem onim, ki bi si drugače ne mogli pomagati, kakor po združitvi moči vseh zainteresirancev. Ne, sam si morda nikoli ne boš postavil lastnega doma, postavil pa si ga boš lahko v složni pomoči drugih.

Takole je stvar zamišljena: Združi se po 50 interesentov, ki hočejo imeti svojo lastno hišo v okviru zadruga »Družina in dom«. Teh 50 članov tvori v zadrugi neko pogodbeno podskupino. Po načrtu pride vseh 50 članov do čisto samosvoje hiše najkasneje tekom 15 let, nekateri pa že prej; prvo, drugo, tretje leto in tako dalje, kakor bo določil žreb. Vsaka hiša bi stala 60.000 Din. Prvo leto se zgradi dve hiši, tako tudi drugo, tretje in četrto, od 5. do 8. leta se zgradijo letno po tri hiše, vsaka po 60.000 Din, 9., 10. in 11. leto po štiri hiše po 60.000 Din in 12., 13., 14. in 15. leto vsako leto po 5 hiš, oziroma zadnje leto le še tri.

Tako je tekom 15 let dograjenih 50 hiš in vsak član skupine postane lastnik ene 60.000 Din vredne hiše. Lahko seveda bi se v istem sistemu združilo le 25 članov za zidavo 25 hiš.

To je ogródje načrta. — Da se pa ta načrt more izvesti, je treba najti denarnih sredstev. Ta bi se krila iz prispevkov članov-reflektantov in iz delnih dohodkov hiš, dograjenih po tem načrtu.

Vsak član bi moral prispevati mesečno po

200 Din ali letno 2400 Din, ali vseh 15 let 36.000 Din. Ostalo krijejo dohodki dovršenih stavb. — Vsak član, ki ga žreb določi za lastnika ene hiše, postane takoj dejanski gospodar v tej hiši in jo oskrbuje ter se vanjo vseli. Plačuje pa zadrugi na račun graditeljske skupnosti za svoje stanovanje mesečno po 100 Din. Drugo stanovanje — vse hiše so dvostanovanjske — oddaja zadruga v najem do izpolnjenih 15 let in je dohodek od tega drugega stanovanja preračunan na mesečnih 300 Din. Seveda bo izžrebani tudi to drugo stanovanje proti gorenji odškodnini lahko užival sam ali pa ga oddal komurkoli v uživanje.

To so gospodarsko suho preračunani viri. Tu niso upoštevane nobene podpore in drugi dohodki, ki bi to akcijo morda še olajšali. Vodstvo zadruga misli, da je to v danih razmerah rešen načrt, ki bi članom že prvo leto z dvema novo dograjenima hišama in potem vsako leto s toliko ali več, kakor je zgoraj navedeno, izpričeval, da ni zgrajen v oblake in tudi ne zidan na prevaro.

Za 36.000 Din lastnega denarja je tako v teku navedene dobe vsakomur — nekaterim prej, drugim kasneje — zagotovljen lasten dom, za gradnjo katerega mu zadruga »Družina in dom« izplača 60.000 Din.

Mislimo, da je ta načrt zares posrečen in da je tako skoro vsakomur dostopen. Z resno voljo bo po skupnem složnem delu do lastne hiše prišel vsak, kdor bo le hotel. Zadruga »Družina in dom« bo v svrhu natančnejših pojasnil o tej akciji sklicala še poseben sestanek v veliki dvorani Krekovega doma. Kogarkoli zanima ta gradbena akcija, naj se tega večera v lastno koorist gotovo udeleži. Vodstvu akcije pa želimo, da bi k lepemu načrtu pod geslom »V slogi je moč« pristopilo čimveč resnih članov in z njegovo pomočjo zgradilo svoj dom in si v njem ustanovilo svojo družino.

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

Urar

Sedej Pavel Jesenice

Prodaja in popravlja ure pod garancijo.

Radi spremembe družinskih razmer se proda dobro ohranjen **radio znamke**

STANDARD

po izredno nizki ceni.

Podrobna pojasnila dobite v upravi lista

Čistokrvno nemško

ovčarko

z rodovnikom prodam ali zamenjam za drva. Je zelo dobra varuhinja. Poizve se na upravi lista »Na mejah«.

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE
KREKOV DOM